

UPPSALA
UNIVERSITET

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i idéhistoria

Fastställd av Historisk-filosofiska fakultetsnämnden 2023-05-30

Innehållsförteckning

1. Mål för utbildningen	3
2. Behörighet och förkunskapskrav	3
2.1. Grundläggande behörighet	4
2.2. Särskild behörighet	4
3. Antagning och urval	4
3.1. Information och utlysning	4
3.2. Antagning	4
3.3. Urval	5
4. Utbildningens innehåll och uppläggnig	5
4.1. Utbildningens uppläggnig	5
4.2.Handledning	5
4.3. Individuell studieplan	6
5. Kurser	6
6. Avhandling och disputation	7
6.1. Avhandling	7
6.2. Disputation	7
6.3. Licentiatseminarium	8
7. Examen	9
8. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	9
9. Övriga anvisningar	9

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i idéhistoria

Beslut

Studieplanen är fastställd av historisk-filosofiska fakultetsnämnden 2023-05-30 att gälla fr.o.m. 2023-07-01.

1. Mål för utbildningen

För doktorexamen ska, enligt Högskoleförordningens examensordning (HF Bil. 2), doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av idéhistoria samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av ämnet idéhistoria,
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med metoder i idéhistoria i synnerhet,
- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av komplexa företeelser och frågeställningar,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning inom givna tidsramar och att granska och värdera forskning,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i så väl nationella som internationella sammanhang i tal och skrift presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap,
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande,
- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forsknings-etiska bedömningar,
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Dessa mål uppnås genom kursläsning (vid institutionen och i samverkan med andra institutioner inom och utom landet), avhandlingsarbete, publicering, aktivt deltagande i seminarieverksamhet, konferensdeltagande och i förekommande fall utländska gästforskarvistelser.

2. Behörighet och förkunskapskrav

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs att sökanden har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som fakultetsnämnden kan ha föreskrivit, och bedöms ha sådan

förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen (jfr AFUU 2 §, RUF 4 §, SFS 2010:1064, HF 7 kap. 35 §).

2.1. Grundläggande behörighet

För grundläggande behörighet krävs att den sökande har något av följande:

1. avlagt examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 på avancerad nivå inom vilka ett självständigt arbete om minst 15 hp ingår, *eller*
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Beslut om behörighet enligt punkt 3 får inte delegeras lägre än till områdesnämnd/fakultetsnämnd eller motsvarande organ med ansvar för utbildning på forskarnivå. Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl (jfr SFS 2010:1064, HF 7 kap. 39 §). Beslut om undantag från krav på grundläggande behörighet fattas av Historisk-filosofiska fakultetsnämnden (AFUU 2 §).

2.2. Särskild behörighet

För särskild behörighet krävs att den sökande uppfyller fordringarna för magisterexamen i idéhistoria. Särskild behörighet har också den som inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

3. Antagning och urval

3.1. Information och utlysning

Utlisning av platser inom utbildning på forskarnivå sker på Uppsala universitets webbplats <http://www.uu.se> minst tre veckor före ansökningstidens utgång. Vidare återfinns på institutionens webbplats information om hur antagningen till utbildning på forskarnivå går till, former för utannonsering av platser inom utbildning på forskarnivå, de handlingar som ska bifogas ansökan, utbildningens uppläggningsform och dess finansieringsformer.

3.2. Antagning

Antagning till utbildning på forskarnivå och fördelning av studiestöd sker öppet och i konkurrens. Ansökan om antagning tas emot i Uppsala universitets rekryteringssystem.

Till utbildning på forskarnivå får bara antas sökande för vilka det finns en plan för studiefinansiering under hela utbildningstiden, normalt genom anställning som doktorand. Fakultetsnämnden får dock anta sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om nämnden bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att sökanden kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år vad gäller licentiatexamen och åtta år vad gäller doktorsexamen. (Jfr SFS 2006: 1053, HF 7 kap. 36 §.)

Historisk-filosofiska fakultetsnämnden har delegerat till prefekten vid institutionen för idéhistoria att efter samråd med institutionens forskarutbildningsnämnd besluta om antagning till utbildning på forskarnivå med basanslagsfinansierad doktorandtjänst och med doktorsexamen som slutmål. Beslut om antagning av doktorand med eller utan anställning och med extern finansiering (inklusive stipendiefinansiering) fattas av fakultetsnämnden (se även HISTFILFAK 2023/12).

En sökande kan i undantagsfall antas till utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng som avslutas med licentiatexamen. Antagning till utbildning som avslutas med licentiatexamen beslutas av fakultetsnämnden (AFUU 4 §).

3.3. Urval

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven görs med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen på forskarnivå. Denna förmåga bedöms i första hand utifrån masteruppsats eller motsvarande, eventuell annan vetenskaplig produktion, projektplan för avhandlingsarbetet, samt intervju.

Hänsyn kan komma att tas till tillgången på handledning inom särskilda ämnesområden.

Möjligheten att tillgodoräkna utbildning eller yrkesverksamhet får inte utgöra en fördel vid meritvärdering i anslutning till antagning (jfr SFS 2010:1064, HF 7 kap. 41 §, RUF 10 §, AFUU 3 §).

Uppsala universitet värdesätter de kvaliteter som jämn könsfördelning och mångfald tillför verksamheten.

4. Utbildningens innehåll och uppläggning

4.1. Utbildningens uppläggning

Utbildning på forskarnivå avslutas med doktorsexamen eller licentiatexamen. Utbildningen ska omfatta 240 högskolepoäng för doktorsexamen och 120 högskolepoäng för licentiatexamen. En doktorand som antagits till utbildning på forskarnivå som ska avslutas med doktorsexamen kan, om denna så önskar, avlägga licentiatexamen som ett etappmål.

Utbildning i idéhistoria som avslutas med doktorsexamen omfattar fyra års nettostudier och består av en kursdel om 60 högskolepoäng och en doktorsavhandling motsvarande 180 högskolepoäng.

Utbildning i idéhistoria som avslutas med licentiatexamen omfattar två års nettostudier och består av en kursdel om 30 högskolepoäng och en licentiatuppsats motsvarande 90 högskolepoäng.

Undervisningen meddelas i form av lärarledda forskarutbildningskurser och läskurser där innehållet bestäms i samråd med handledare. Tillgodoräknande av kurser vid andra institutioner eller universitet godkänns av huvudhandledaren. Kurser på avancerad nivå kan ingå i utbildning på forskarnivå, eventuellt efter komplettering. Doktoranden förväntas aktivt delta i institutionens seminarieverksamhet. Del av avhandlingen ska läggas fram för seminariet en eller två gånger per år beroende på hur långt framskridet arbetet är. Doktoranden ska likaså regelbundet utföra opponentuppdrag inom seminariet. När utkast till ca halva avhandlingen föreligger anordnas ett särskilt s.k. halvtidsseminarium med extern opponent. Slutventilering av avhandlingen äger rum 6–10 månader före planerat disputationsdatum, också med extern opponent.

4.2.Handledning

För varje doktorand ska utses två handledare, varav en huvudhandledare med huvudansvar för utbildningen – inklusive avhandlingsarbetet – och en biträdande handledare. Handledare utses av prefekten. Minst en av handledarna ska ha tillsvidareanställning vid institutionen. Handledarna ska ha doktorsexamen/motsv. Minst en av dem ska vara docentkompetent (jfr UFV 2006/1135, RUF 8 §). I särskilda fall kan ytterligare (biträdande) handledare anlitas. Huvudhandledare ska ha genomgått eller senast under sitt första år som handledare genomgå tre veckors handledarutbildning i form av den kurs som ges av universitetets enhet för universitetspedagogik eller motsvarande.

Detsamma rekommenderas för biträdande handledare. I uppdraget som handledare ingår forskningshuvudmannens övergripande ansvar för att forskningen utförs i enlighet med god forskningssed enligt § 5 lag (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning.

Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen så länge inte rektor med stöd av HF 6 kap. 30 § beslutar något annat. En doktorand som begär det ska kunna byta handledare (jfr SFS 2010:1064, HF 6 kap. 28 §).

Handledningens omfattning och karaktär regleras i fakultetens riktlinjer och planeras fortlöpande i den individuella studieplanen (se nedan under avsnitt 4.3.).

4.3. Individuell studieplan

Den individuella studieplanen regleras i HF 6 kap. 29 §, samt beskrivs i RUF 5 §.

För varje doktorand ska upprättas en individuell studieplan. På delegation av fakultetsnämnden ska den fastställas av institutionens prefekt, efter samråd med doktoranden och dennas handledare. En kopia av den individuella studieplanen ska skickas till fakultetskansliet.

Den individuella studieplanen ska innehålla uppgift om avsedd examen (doktor, licentiat eller båda), en tidsplan för doktorandens utbildning, en finansieringsplan för hela nettostudietiden, planerad undervisning, pedagogisk utbildning och/eller annat institutionsarbete, uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad, en beskrivning av de åtaganden i övrigt som doktoranden och fakultetsnämnden (eller institutionen via delegation från fakultetsnämnden) har under utbildningstiden, och vad som i övrigt behövs för att utbildningen under hela utbildningstiden ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

Av den individuella studieplanen ska framgå hur den forskarstuderande genom handledning och andra utbildningsinslag rörande forskningsetik, särskilt med avseende på god forskningssed och etikprövning, ska utveckla sin förmåga att ta ansvar för att god forskningssed följs i forskningen.

Den individuella studieplanen följs upp av doktorand och handledare minst en gång per år. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, för tjänstgöring inom försvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet. Doktoranden, huvudhandledaren och prefekten ska skriftligen intyga att de har tagit del av den individuella studieplanen och de ändringar som görs i den (jfr SFS 2010:1064, HF 6 kap. 29 §).

Till dess att universitetet tillhandahåller en digital lösning för den individuella studieplanen ska den upprättas i särskild mall som hämtas på fakultetens hemsida. För rutiner gällande uppföljning av individuell studieplan, se också Riktlinjer för utbildning på forskarnivå inom historisk-filosofiska fakulteten, HISTFILFAK 2023/8.

5. Kurser

Utbildningen på forskarnivå i idéhistoria består av en kursdel omfattande 60 högskolepoäng. I samråd med huvudhandledare kan kurs i annat ämne tillgodoräknas. Institutionens ”Introduktionskurs” för doktorander på 7,5 Hp ges om underlag finns med avseende på deltagare och är då obligatorisk. Detsamma gäller den fakultetsgemensamma kursen *Professional Training in the Arts and Humanities*, 7,5 hp. Kursen ges på engelska och undervisas av lärare från fakulteten samt inbjudna gästföreläsare. I kursen ingår moment om god forskningssed. Doktoranden läser kursen under sina första år i utbildningen på forskarnivå, om inte särskilda skäl föreligger.

Doktorander som undervisar bör läsa högskolepedagogisk utbildning. Den kan antingen ingå i utbildningens kursdel eller ske inom ramen för doktorandens institutionstjänstgöring.

För samtliga kurser, utom den obligatoriska fakultetsgemensamma kursen, gäller att motsvarande stoff kan anses ha inhämtats genom studier på avancerad nivå eller vid annan institution. Beslut om detta fattas av examinator efter ansökan från doktoranden.

Varje kurs inom utbildning på forskarnivå examineras skriftligt eller muntligt. Proven bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Betyget ska bestämmas av en av utbildningsledare utsedd examinator. Examinator ska vara docentkompetent.

Doktorand kan läsa kurser vid annan högskoleenhet och har i vissa fall rätt att tillgodoräkna sig dessa eller del av dessa efter överenskommelse med handledare. Detsamma gäller fakultetsgemensamma kurser eller kurser vid annan fakultet vid Uppsala universitet.

6. Avhandling och disputation

6.1. Avhandling

Doktorsavhandlingen ska antingen utformas som en monografi, d.v.s. ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk, eller som en sammanläggningsavhandling, innehållande vetenskapliga artiklar (normalt minst fyra), vilka doktoranden har författat ensam eller gemensamt med annan person. Vid eventuellt samförfattarskap måste doktorandens enskilda insats kunna urskiljas och prövas mot examensordningen (AFUU 5 §). Sammanläggningsavhandlingens delstudier och resultat sammanfattas i en så kallad kappa. Av kappan ska framgå hur delstudierna tillsammans uppfyller examensordningen, att ett enhetligt forskningsproblem har behandlats samt författarens självständiga forskarroll.

Detta gäller, i tillämpliga delar, även licentiatuppsatser.

I god tid före disputationen ska avhandlingen granskas av en extern granskare vid ett slutseminarium (HISTFILFAK 2023/8).

6.2. Disputation

Disputation och licentiatseminarium regleras i HF 6 kap., AFUU 5 § samt RUF 11 §.

Doktorsavhandlingen ska försvaras muntligen vid en offentlig disputation. Tid och plats för disputationen beslutas av dekan. Disputation och licentiatseminarium får äga rum under terminstid samt under sommaruppehållet med undantag för perioden 15 juni t.o.m. 15 augusti.

Doktoranden ombesörjer själv, i samförstånd med institutionen och handledaren, bokning av disputationslokalen.

Disputationen ska tillkännages i god tid (minst tre veckor i förväg) genom elektronisk spikning. Förkortad tillgänglighetstid får medges av dekan endast om det finns synnerliga skäl (jfr UFV 2009/1993, RUF 9 §). Perioden 15 juni t.o.m. 15 augusti får inte räknas in i tillgänglighetsperioden. De så kallade spikbladen ska publiceras digitalt. För sammanläggningsavhandlingar gäller även obligatorisk digital publicering av kappan.

För att möjliggöra en tillfredsställande granskning av avhandlingen ska publicering ske minst tre veckor före disputation och då ska även 10 tryckta exemplar överlämnas till universitetsbiblioteket. (Se RUF 9 §; Riktlinjer för utbildning på forskarnivå inom historisk-filosofiska fakulteten, HISTFILFAK 2023/8.) Vidare ska institutionen minst två veckor före disputation tillse att avhandlingen sprids på lämpligt sätt till varje institution inom landet med forskning och utbildning

på forskarnivå inom det vetenskapsområde som avhandlingen tillhör. Därutöver ansvarar institutionerna för distribution av avhandlingar till handledare, betygsnämnd, ordförande vid disputationen, samt opponent. Publicering, tryckning och distribution av avhandling ska ske på sådant sätt att nettostudietiden kan upprätthållas.

Disputationen ska ledas av en ordförande. Ordförande vid disputationen är vanligtvis en lärare ur institutionens handledarkollegium. Ordföranden ska vara anställd vid Uppsala universitet vid tidpunkten för disputationen. Vid disputationen ska det finnas en opponent. Opponenten ska vara disputerad.

Betygsnämnden beslutar om betyg för en doktorsavhandling och ska utses särskilt för varje enskild avhandling. Betygsnämnden ska bestå av antingen tre eller fem ledamöter. I det fall nämnden består av tre ledamöter bör reserv utses. Ledamöter i betygsnämnden ska vara minst docentkompetenta. Beslut om undantag från kravet på docentur fattas av dekan efter anhållan från institutionen. Minst en av ledamöterna ska utses bland lärare inom en annan fakultet eller vid ett annat lärosäte. Majoriteten av ledamöterna ska ha sin verksamhet vid andra vetenskapliga institutioner än doktorandens. Opponent och betygsnämndsledamöter ska ha god kännedom om det aktuella forskningsområdet och om fordringarna på en godkänd avhandling. Opponent vid slutseminarium, licentiatseminarium eller halvtidsseminarium liksom betygsnämndsledamot vid licentiatseminarium får inte vara opponent vid disputationen eller ingå i betygsnämnden. Ledamöterna i betygsnämnden ska i normalfallet representera olika kön. Beslut om ordförande vid disputationen, opponent samt betygsnämnd fattas av dekan efter ansökan på blankett som kan hämtas på fakultetens webbplats. Blanketten ska fyllas i digitalt (inte för hand) och undertecknas av studierektor för utbildning på forskarnivå innan den skickas till fakultetskansliet.

Betygsnämnden utser ordförande inom sig vid betygsnämndens sammanträde. Opponenten och handledarna har rätt att vara närvarande under betygsnämndens sammanträde och delta i överläggningarna men ska inte närvara vid besluten. Detsamma gäller disputationsaktens ordförande. Betygsnämnden är beslutsför då alla ledamöter är närvarande.

En doktorsavhandling ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen ska hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av avhandlingen. I nämnden gäller majoritetsbeslut. Om en ledamot i betygsnämnden har reserverat sig mot majoritetens beslut ska detta redovisas i protokollet eller annan beslutshandling, dock inte i examensbeviset. Nämnden ska avgöra om beslutet ska motiveras. En sådan motivering ska biläggas protokollet, dock inte i examensbeviset. Nämnden ska avgöra om beslutet ska motiveras och om reservation ska redovisas (AFUU 5 § samt RUF 11 §).

I händelse av att disputation där avhandlingen eller doktorandens förmåga att försvara den underkänts kan ny disputation ske under förutsättning att avhandlingen eller doktorandens förmåga att försvara den substantiellt har förbättrats.

Samtliga kurser inom utbildningen ska vara avklarade före disputation, om inte särskilda skäl föreligger. Anhållan om undantag ställs till dekan och bifogas anhållande om utseende av betygsnämnd.

6.3. Licentiatseminarium

Fakultetsnämnden beslutar om formerna för licentiatseminarium (AFUU 5 §).

Licentiatuppsatsen ska försvaras muntligt vid offentligt licentiatseminarium, som annonseras via institutionens eget kalendarium minst tre veckor i förväg. För licentiatuppsats gäller motsvarande tillgänglighetstid inför licentiatseminarium som för doktorsavhandling. För licentiatuppsatser där

antagning skett med licentiatexamen som slutmål bör dessa publiceras öppet tillgängligt i universitetets publiceringsplattform.

Ordförande, extern opponent och en särskild betygsnämnd utses av prefekten på förslag från studierektor. Ordförande vid disputationen är vanligtvis en lärare ur institutionens handledarkollegium. Handledare kan vara ordförande. Ordföranden ska vara anställd vid Uppsala universitet vid tidpunkten för disputationen. Opponenten ska vara en disputerad forskare. Betygsnämnden ska bestå av tre ledamöter med doktorsexamen. Minst en av ledamöterna ska ha docentkompetens. I betygsnämnden kan opponenten, men ingen av handledarna, ingå. Ledamöterna kan vara anställda vid eller anknutna till institutionen. Betygsnämnden har möjlighet att till sitt sammanträde adjungera handledarna.

Tid och plats för licentiatseminariet beslutas av prefekten på förslag från studierektor.

Licentiatuppsatsen samt försvaret av densamma bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd.

Alla kurspoäng för licentiatexamen ska i normalfallet vara avklarade innan seminariet äger rum.

7. Examen

Doktorsexamen i idéhistoria uppnås efter att doktoranden har fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng inom ämnet idéhistoria och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen, samt författat och vid en offentlig disputation försvarat en doktorsavhandling som godkänts av betygsnämnden.

Licentiatexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng i idéhistoria och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen, samt författat och vid ett seminarium försvarat en licentiatuppsats som godkänts av betygsnämnd/särskild examinator.

Examensbevis utfärdas av rektor efter ansökan i Ladok.

8. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Föreliggande studieplan trädde i kraft 2023-07-01 och har uppdaterats med avseende på hänvisningar till överordnade bestämmelser 2023-05-30. Tidigare studieplan upphör att gälla doktorander som antas till utbildning på forskarnivå efter 2023-07-01. Doktorander som antagits före detta datum kan välja att antingen följa tidigare gällande studieplan eller övergå till den föreliggande.

9. Övriga anvisningar

Gällande författningsbestämmelser och förekommande riktlinjer om utbildning på forskarnivå framgår av:

- Högskoleförordningen, 5 kap. (anställning som doktorand), 6 kap. (utbildningen) och 7 kap. (tillträde till utbildningen).
- Antagningsordning och föreskrifter för betyg inom utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (AFUU), UFV 2022/729
- Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (RUF), UFV 2022/728
- Riktlinjer för utbildning på forskarnivå inom historisk-filosofiska fakulteten, HISTFILFAK 2023/8